

SKLEPI XII. plenuma Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije

Sindikalne organizacije so pri izvajanju linije Partije dosegle v preteklih letih in letos znatne uspehe v delu pri krepitvi in nadaljnji graditvi sindikatov, pri nadaljnji poglobitvi in krepitvi demokracije, v izboljšanju sistema dela in načina vodenja.

Sindikalne organizacije so uspešno razvijale socialistično tekmovanje in gibanje za visoko storilnost, mobilizirale so delavski razred za uspešno izpolnjevanje planskih nalog. Z aktivnim udeleževanjem v političnem življenju države, z vztrajnim delom pri izpolnjevanju nalog petletnega plana, s socialističnim tekmovanjem, s proizvodnimi posvetovanji in drugimi oblikami svojega dela, je delavski razred razvijal svojo socialistično zavest in se usposabljal za samostojno upravljanje gospodarstva.

Plenum pozdravlja sprejetje Zakona o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji s strani delovnih kolektivov, s katerimi si delavski razred zagotavlja svoje pravice v neposrednem upravljanju gospodarstva in ki pomeni nadaljnji velik revolucionarni korak za uresničenje socialistične demokracije v naši državi. Plenum je trdno prepričan, da bo delavski razred z neposrednim udeleževanjem pri upravljanju podjetij vložil še več za izgraditev socializma in prispeval k hitrejšemu in vsestranskemu napredku naše socialistične domovine. Pomen tega zakona je še toliko večji, če upoštevamo, da je naš delavski razred prvi v zgodovini borbe za zgraditev socializma priboril pravice, da prevzame vodstvo nad gospodarskimi podjetji in na ta način pokaže, kako je treba v praksi izvajati nauk klasikov marksizma o upravljanju z gospodarstvom, v nasprotju z revizionistično teorijo in prakso današnjih voditeljev sovjetske države in gospodarstva.

Dosledni nauku marksizma-leninizma, naši sindikati, to pomeni ves delavski razred naše države, toda v skupnosti z ljudstvom, Partijo in tov. Titom, ostanje čvrsti in neomajni v borbi proti reviziji, izkrivljanju in ponarejanju marksistično-leninistične znanosti, ki jo izvaja CK VKP(b) s pomočjo komunističnih partij vzhodnoevropskih in drugih držav, naši sindikati vztrajajo v borbi za zmago proletarske morale v mednarodnem delavskem gibanju, v borbi za enakopravne odnose med socialističnimi državami in delavskim gibanjem v svetu, v borbi proti vojnemu hujskanju in politiki interesnih sfer, ki jo izvajajo agresivni krogi ZDA in hegemonistična kasta v SZ.

Zvesta osvobodilni borbi mednarodnega delavskega gibanja, borbi za zmago demokracije in miru v svetu, je Zveza sindikatov Jugoslavije nastopila proti izdajalskemu vodstvu svetovne sindikalne federacije, proti pretvarjanju te organizacije v orožje hegemonistične politike Sovjetske zveze.

Pravična borba delavskega razreda in narodov Jugoslavije vedno bolj postaja središče pozornosti progresivnega človeštva in dobiva vedno večje simpatije in podporo od revolucionarnih in demokratičnih gibanj v svetu.

V zvezi z revolucionarnimi spremembami in upravljanju z gospodarstvom s strani delovnih kolektivov in nadaljnjo izgradnjo socializma v naši državi je osnovna in najvažnejša naloga Zveze sindikatov, vzgajanje in dvigovanje milijonskih množic delovnih ljudi v zavestne graditelje socializma in zavestne voditelje proizvodnje v svoji domovini.

Plenum nalaga predsedstvu Centralnega odbora, da prouči, obdela in določi način vzgojnih ukrepov, s katerimi se bo omogočilo hitrejšo razvijanje socialistične zavesti delavskega razreda in njegovo usposabljanje za vodstvo v gospodarstvu.

Sindikalne organizacije morajo najširše popularizirati Zakon o gospodarstvu z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji s strani delovnih kolektivov, seznaniti vse delavce in uslužbence s pomenom tega zakona za nadaljnjo graditev socializma v naši državi in njegovimi določbami, nuditi vsestransko pomoč delavskim svetom in upravnim odborom podjetja in aktivno sodelovati pri volitvah za delavske svete.

Sindikalne organizacije se morajo še bolj posvetiti organiziranju in razvijanju socialističnega tekmovanja in gibanja za visoko storilnost, okrepiti agitacijo in propagando s politično mobilizacijo množic za zgraditev socializma.

Nadalje je eden izmed pogojev za izpolnjevanje teh in ostalih nalog sindikatov organizacijsko izgrajevanje in krepitve sindikalnih organizacij. Sindikalna vodstva se morajo stalno ukvarjati z organizacijskimi vprašanji svojih organizacij, se odločno boriti proti vsem oblikam in pojavom birokracije v sindikalnih organizacijah, razvijati vsestransko agitacijo in propagando za pritegnitev še neorganiziranih delavcev in uslužbencev, stalno izboljševati in izpopolnjevati svoj sistem dela in način vodstva.

I.

O VLOGI IN ORGANIZACIJI POSAMEZNIH SINDIKALNIH ORGANOV

V zvezi z navedenimi nalogami in za nadaljnjo graditev sindikalnih organizacij, izboljšanje in poenostavljenje vodenja, toda v duhu Statuta Zveze sindikatov Jugoslavije, plenum določa naslednje naloge in organizacije posameznih sindikalnih organov:

Glavni odbori in sindikalni sveti

1. Glavni odbori in sindikalni sveti na splošno vodijo in koordinirajo delo sindikalnih organizacij in prepuščajo republiškim in krajevnim odborom sindikatov vsakodnevno operativno in izpolnjevanje nalog, katere lahko ti organi samostojno rešujejo, hkrati pa jim pomagajo, da se usposobijo za samostojno vodenje.

2. Sindikalni sveti bodo posvečali posebno pozornost sodelovanju z lokalnimi organi oblasti za izboljšanje in razvoj komunalne dejavnosti in reševanje komunalnih problemov na splošno (politika preskrbe, graditve in razdelitve stanovanj, izboljšanje prometa, higiena itd.).

3. V enem kraju lahko obstaja samo krajevni ali okrajni svet. V večjih mestih se lahko za razvita industrijska naselja ustanovijo rajonski sindikalni sveti, katerih glavna naloga bo ideološko politično in kulturno delo ter razvijanje družbenega življenja v delovnih kolektivih.

Centralne uprave sindikatov

1. Centralne uprave sindikatov vodijo celotno delo sindikatov. Delati morajo kolektivno in vsi člani centralne uprave so kolektivno odgovorni za delo pri izpolnjevanju vseh nalog.

2. Centralne uprave sprejemajo sklepe in direktive o važnih vprašanjih s področja svojega sindikata, pomagajo svojim

organizacijam in prenašajo izkušnje svojega dela in sodelujejo z odgovarjajočimi državnimi organi.

Centralne uprave morajo v tem času posvečati posebno pozornost organizacijski krepitvi in izboljšanju dela republiških odborov in njihovi osamosvojitvi v vodenju organizacij.

V Centralnih upravah se bodo po potrebi ustanovile stalne aličasne komisije za proučevanje posameznih vprašanj.

Republiški odbori sindikatov

Naloga republiških odborov je, da vodijo organizacije svojega sindikata, da izvajajo sklepe in direktive centralnih uprav in glavnih odborov in da sprejemajo sklepe o vseh vprašanjih s področja svojega sindikata.

Notranja organizacija republiških odborov je istovetna z organizacijo centralnih uprav.

Krajevni odbori sindikatov

Naloga krajevnih odborov sindikatov je, da vodijo podružnice in da jim pomagajo pri njihovem delu.

Notranjo organizacijo krajevnih odborov je treba izvesti na podlagi konkretnih pogojev vsakega krajevnega odbora, z ozirom na število podružnic in število članov.

Po potrebah in možnostih se lahko v krajevnih odborih ustanovijo stalne aličasne komisije, o čemer odloča sam krajevni odbor.

Sindikalni odbori v podjetjih

V velikih podjetjih, v katerih je večje število podružnic, se ustanavljajo sindikalni odbori, ki združujejo delo in vodijo te podružnice ter sodelujejo z delavskimi sveti in upravnimi odbori podjetij.

Sindikalna podružnica

1. Vsa sindikalna vodstva so dolžna, da še nadalje posvečajo največjo pozornost podružnicam, skrbijo za njihovo organizacijsko krepitve, razvijajo pobudo in jih usposablajo za samostojno sprejemanje sklepov ter reševanje nalog v duhu osnovne linije sindikatov in sklepov višjih sindikalnih organov.

2. Podružnice morajo še nadalje razvijati največjo aktivnost na polju ideološko-političnega in kulturno-prosvetnega dela in vzgajati množice ter jih politično mobilizirati za graditev socializma.

3. Naloga podružnic je, da vsestransko podpirajo delavske svete in upravne odbore podjetij pri izvajanju njihovih sklepov, pri pripravah za njihovo volitve, da jim pomagajo pri njihovem vsakodnevnem delu in da uvedejo kontrolo nad delom s strani delavcev.

4. Boriti se morajo proti pojavom nedemokratičnosti pri delu upravnih odborov podružnic, ki se izražajo posebno pri sprejemanju važnejših sklepov brez sodelovanja članstva (n. pr. sklepov o tekmovanju, o važnejših finančnih vprašanjih, o razporeditvi letnega oddiha, o izpremembah v vodstvu itd.).

5. Razveljavijo se sklepi četrtega in šestega plenuma Centralnega odbora o obveznem ustanavljanju komisij za posamezne sektorje.

Upravni odbori podružnic bodo ustanavljali po svojih potrebah in možnostih stalne inčasne komisije. Posamezne komisije lahko zajemajo eno ali več vprašanj z raznih delovnih področij, kakor so: organizacija, agitacija in propaganda, tekmovanje, tarifna vprašanja, higiensko-tehnična zaščita, socialno zavarovanje in zdravstvena zaščita, oddih, preskrba, stanovanja, fizikultura in šport in ljudska tehnika.

6. Dosedanji naziv »pododbor« se preimenuje v »sindikalni odbor« oddelka, skupine, delovnega mesta, obrata in podobno.

Za razvijanje sindikalnega dela po izmenah je treba ustanoviti sindikalne aktivne izmen, kot agitacijsko propagandna telesa in pomožne organe sindikalnih odborov oddelkov in upravnih odborov podružnic.

Sindikalni aktiv sestavljajo člani upravnega odbora podružnice, sindikalnega odbora oddelka in poverjeniki sindikalnih skupin, ki so na delu v eni izmeni in ostali zaslužni delavci ter aktivisti.

Sindikalni aktivni izmen niso voljeni organi.

7. Posvetiti je treba večjo pozornost delu sindikalnih skupin in njihovih poverjenikov. Okrepiti delo sindikalnih skupin v smeri agitacijsko-propagandne dejavnosti, pritegnitvi neorganiziranih delavcev, rednega plačevanja članarine itd.

V podjetju, kjer so ustanovljene brigade, se sindikalne skupine ustanavljajo z ozirom na brigade. V večjih brigadah je lahko tudi več sindikalnih skupin, pri čemer je treba upoštevati povezanost delavcev v procesu proizvodnje.

II.

O SINDIKALNIH KADRIH

Posvetiti je treba največjo pozornost izbiri kadrov za vsa sindikalna vodstva, njihovem neprestanemu teoretičnemu in političnemu dvigovanju in usposabljanju za samostojno vodenje sindikalnih organizacij.

Odločno je treba znižati profesionalni kader in se boriti proti tendencam profesionalizma v sindikalnih organizacijah. Aktivirati v delu organizacije vse člane sindikalnih vodstev, povečati njihovo odgovornost, izboljšati kolektivni način dela, in pritegniti v sindikalno delo čim večje število stalnih članov sindikata.

III.

USTANAVLJANJE NOVIH SINDIKATOV

Plenum sprejema naslednje predloge centralnih uprav sindikatov rudarjev in kovinarjev ter Centralne uprave sindikata delavcev in uslužbencev krajevnih industrije in obrti.

1. Da se ustanovi nov sindikat, ki bo zajel delavce in uslužbence metalurških podjetij in ustanov.

Predsedstvo Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije bo določilo začasno vodstvo tega sindikata z nalogo, da v treh mesecih po svoji ustanovitvi skliče ustanovni kongres novega sindikata.

2. Da se, z ozirom na pomen in nadaljnji razvoj obrti v našem gospodarstvu in potrebo, da se obrtniškim delavcem v okviru sindikata posveti večjo pozornost, vsi obrtniški delavci pridružijo sindikatu delavcev in uslužbencev krajevnih industrije in obrti.

Da se iz tega sindikata izločijo delavci in uslužbenci lokalnih podjetij in ustanov in pridružijo odgovarjajočim sindikatom. Centralni upravi sindikata delavcev in uslužbencev kram-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Nočemo vojne, hočemo mir!

17. julija je bil v dvorani Ljudske skupščine FLRJ v Beogradu kongres Nacionalnega komiteja za obrambo miru, katerega se je udeležilo veliko število delavcev iz vse naše države. Kongres je imel namen podpreti borbo naprednih ljudi in gibanj za mir v svetu.

Na kongresu je v imenu vlade FLRJ govoril tov. Milovan Djilas, ki je med drugim dejal, »da je naša država znova čvrsta in združena, v kateri ni med politiko vlade in dejanskimi težnjami ljudstva nobene razlike, ampak da tako vlada kot ljudstvo predstavljata enoten kolektiv v borbi za mir, za ohranitev neodvisnosti, za spoštovanje pravic drugih narodov in pospeševanje vsestranskega enakopravnega sodelovanja med narodi.« Nadalje je tov. Djilas dejal, »da ni sile, ki bi utegnila strefi naše narode v borbi

za neodvisnost in prijateljstvo z drugimi narodi, v dosledni borbi za mir med narodi, za enake pravice malih in velikih narodov, zaostalih in razvitih držav.«

Poleg tovariša Milovana Djilasa je na kongresu za obrambo miru govoril tudi predsednik Centralnega odbora ZSJ tov. Djuro Salaj, ki je med drugim poudaril, da se naši narodi na čelu s svojim delavskim razredom močno zavedajo moči pristašev miru, ki iskreno težijo za ohranitev miru v svetu.

S kongresa so odposlali poziv vsem gibanjem in borbam za mir v svetu, da pošljejo svoje predstavnike v Jugoslavijo, ki se bodo prepricali o stanju v naši državi. Kongres je izvolil nov Nacionalni komitej za obrambo miru ter sprejel resolucijo, ki jo v celoti objavljamo.

RESOLUCIJA predsedstva Nacionalnega komiteja, predstavnikov vseh družbenih organizacij in javnih delavcev

Nacionalni komitej Jugoslavije za obrambo miru je obravnaval vprašanje borbe za mir in poslušal mnenje predstavnikov množičnih organizacij, javnega in kulturnega življenja Jugoslavije ter je na podlagi tega sprejel naslednje sklepe:

Narodi Jugoslavije posvečajo danes s svojo vlado na čelu največjo aktivnost mirnemu ustvarjalnemu delu za gospodarski in kulturni dvig države, pri čemer grade v njej novo socialistično družbo. Zaradi tega so življenjsko zainteresirani, da se ohrani mir na njihovih mejah, na Balkanu in po vsem svetu.

Naši narodi, ki se bore za mir in podpirajo sleherni iskreni delavnost za ohranitev in utrditev miru, se hkrati bore tudi za spoštovanje načel enakopravnosti med narodi in državami in svoboden notranji razvoj teh narodov. Zigosajo sleherni politiko, ki vodi do povečanja vojne nevarnosti v svetu in obojajo oboroževalno tekmo. Nasprotujejo uporabi atomske bombe in drugih sredstev za uničevanje. Z besedami in dejanji se bore za uresničitev načel Organizacije združenih narodov, s čimer se aktivno bore in solidarizirajo z željami milijonov preprostih ljudi v vseh državah sveta po nedeljivem miru.

Boreč se za svobodni razvoj in samostojnost, so se Jugoslavlani v drugi svetovni vojni uspešno uprli napadu nemških, italijanskih, madžarskih, bolgarskih in drugih osvajalcev. V tej borbi je dal življenje vsak osmi državljan te države. Te velikanske žrtve niso bile zaman, kajti jugoslovanski narodi so si z zmago v vojni zagotovili svobodo in pravico, da grade svoj notranji red tako, kot to želi velikanska večina državljanov. Po vojni so državljani Jugoslavije zastavili vse svoje sile, da bi zacelili velikanske vojne izžube in puščolja, da bi z graditvijo socializma utrdili neodvisnost svoje države in omogočili čim višjo stopnjo svobode ter blaginje slehernega posameznika in vseh svojih narodov, ki so toliko stoletij živeli v suženstvu, zaostalosti ter bedi.

Nacionalni komitej Jugoslavije za obrambo miru razglša pred vso svetovno javnostjo: 1. Da Jugoslavija, ki spoštuje pravico slehernega naroda do svobodnega in samostojnega razvoja, nima in ne more imeti nikalnih napadalnih namerov proti drugim državam, da ne bo nikoli prišla za orožje kot sredstvo svoje narodne politike, razen v samoohrambi.

2. Nacionalni komitej Jugoslavije za obrambo miru meni, da razlike v družbeni ureditvi posameznih držav ne smejo biti vzrok za ogrožanje miru na svetu, temveč da je glavni vzrok vojne nevarnosti danes v področjih vpliva, politiki neenakopravnosti med državami, politiki vmešavanja v notranje življenje drugih držav — politikij gospodarskega izkoriščanja.

Odgovornost za hladno vojno nosijo predvsem tisti krogi v posameznih državah, ki si prizadevajo razcepiti svet na dva bloka, pri čemer spreminjajo številne druge države v navadne satelite bodisi prve bodisi druge strani. Vodijo neposredno akcijo, da bi narodom ogrozili tiste pridobitve, za katere so se borili in so jih deloma dosegli v drugi svetovni vojni. Velešile se vmešavajo v notranje življenje malih držav in celo nekaterih velikih držav, določa se pot za prihod najbolj reakcionarnih, vazalnih režimov, ali pa izvajajo politiko podjarmljanja z odkritim imenovanjem generalov — gubernatorjev. Na tujih ozemljih ustvarjajo vojaška oporišča in imajo čete ne le v državah, premaganih v vojni, temveč tudi na ozemljih bivših zavezniških držav.

Ti krogi izvajajo na ta ali oni način v obliki različnih »načrtov« ali »nesabične pomoči« v resnici politiko podrejanja ekonomike posameznih držav, za katere mislijo, da spadajo v njihovo vplivno področje. Te politike ne izvajajo več samo proti zaostalim malim državam, temveč tudi proti tako razvitim, kot so evropske države.

Sestavni del politike vplivnih področij, ki stremi še k nadaljnji razširitvi in vodi k vedno globlji razcepitvi sveta na dva bloka, je tudi politika ustvarjanja umetnih pregrad v mednarodni trgovini, kar onemogoča normalni razvoj trgovine, zlasti v Evropi, povzroča velikansko škodo vsem državam in ruši tiste temelje, na katerih naj bi se razvilo in okrepilo miroljubno sodelovanje med narodi ter državami na svetu.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

LJUDSKA INŠPEKCIJA je važen organ delovnega kolektiva za hitro odpravljanje napak in pomanjkljivosti

Pred dobrim letom je zvezna vlada s polnim zaupanjem v moč in zavest ljudskih množic izdala Uredbo o ljudski inšpekciji, ki je posebno kontrolno telo teh množic, s katerim se borijo za odpravljanje nepravilnosti pri delu, zlorab, škodljivosti, razsipnosti in sovražnega odnosa do ljudske imovine. Ta ljudska inšpekcija ima dragocene tradicije v množični kontroli, ki so jo prej organizirale sindikalne organizacije v delovnih kolektivih.

Osnovni organi ljudske inšpekcije se volijo v osnovnih frontnih organizacijah in pri sindikalnih podružnicah podjetij in ustanov. Zato predstavljajo enega izmed pomembnih ukrepov za izboljšanje dela našega gospodarstva in upravnega aparata, pri čemer naj sodelujejo vsi delovni ljudje. Poseben pomen ustanove ljudske inšpekcije pa je zlasti v tem, da imajo skupine ljudskih inšpektorjev pri svojem delu možnost neposredno vplivati, da se nepravilnosti takoj odpravijo brez nepotrebnega birokratskega zavlačevanja. Prav zato odpravljajo pomembno vlogo pri razvijanju in poglobljanju naše socialistične demokracije.

Pomen in vloga, ki jo imajo organi ljudske inšpekcije, nalaga vsem sindikalnim organizacijam, da zastavijo vse svoje sile, da bodo delovni ljudje poznali ta pomen in vlogo ter aktivno sodelovali z izvoljenimi skupinami ljudskih inšpektorjev, ker bodo le ob taki široki aktivnosti in sodelovanju množice ter ob stalni pomoči sindikatov le-ti lahko uspešno izpolnjevali vse naloge, kakor jih je postavila Uredba o ljudski inšpekciji (Ur. list FLRJ 28/49).

Toda sindikalni sveti, pa tudi podružnice niso v tem pogledu v celoti izpolnili svoje dolžnosti. Nedvomno je ta pomanjkljivost močno vplivala na aktivnost in uspehe skupin ljudskih inšpektorjev. Obratni in krajevni sveti zanemarijo sestanke ljudskih inšpektorjev, s katerimi bi lahko uspešno prenašali delovne izkušnje in dobili največ pregleda, kje bi bila potrebna pomoč. V podružnicah se posebno pogreša, da ljudska inšpekcija delovnemu kolektivu ne prikaže dela in uspehov ljudskih inšpektorjev, s čimer se delavstvu ne daje možnosti, da bi sodelovalo in spoznalo svoje naloge ali celo zamenjalo neaktivne ljudske inšpektorje. Te napake moramo takoj odpraviti, če hočemo doseči večje uspehe v delu ljudske inšpekcije. Brez pomoči sindikalnih organizacij ljudski inšpektorji ne bodo mogli realizirati tistih osnovnih nalog, ki spadajo v njihov delokrog in ki so močno orožje v rokah ljudskih množic v borbi za dvig življenjske ravni.

Prav gotovo pa je velika pomanjkljivost v delu ljudskih inšpektorjev tudi v tem, da ljudski inšpektorji sami ne iščejo pomoči pri sindikalni organizaciji kot organizaciji delovnega razreda, v kolektivu, kjer so izvoljeni. Posebno pri reševanju ugotovljenih pomanjkljivosti in napak bi bila lahko taka pomoč uspešna. Druga pomanjkljivost in nepravilnost pa je, da se ljudski inšpektorji smatrajo za pomožne ali sestavne organe okrajnih kontrolnih komisij in ne za organe delovnega kolektiva, ki jih je izvolil in jim s tem zaupal po pomembno nalogo. Popolnoma pravilno je, da so ljudski inšpektorji prejemali vso pomoč in nasvete okrajnih kontrolnih komisij, toda prvenstveno so dolžni poročati o svojem delu svojim volilcem.

V teh novih pogojih, ko delavci prevzemajo podjetja, bo ljudska inšpekcija izpolnjevala svoje naloge, ki se bodo lahko še več koristila in še uspešneje nedvomno s tem tudi povečale. Dosedanja ozkost, ko so ljudski inšpektorji kontrolirali in odpravljali napake samo v menzah, magazinih, ekonomijah — povsod pa tudi v tem ne, bo treba odpraviti in delokrog razširiti. Poleg nalog v poslovalnicah družbenega standarda je zelo hvalježno področje dela v sami proizvodnji. Delovni pogoji, zaščita in higiena dela, izvajanje socialnega zavarovanja, njegovo izkoriščanje, delovna disciplina, organizacija dela, zavariranje pri izpolnjevanju plana, prekomerne zaloge v skladiščih, zlorabe, razsipništvo in uničevanje kolektivne imovine, birokracije itd. so torišče dela, pri katerem bo z velikim zanimanjem sodeloval ves kolektiv.

Za izpolnjevanje teh tako važnih in odgovornih nalog je treba zavestnih, najboljših ljudi iz delovnega kolektiva. Ko bomo letos ponovno volili skupine ljudskih inšpektorjev, naj sindikalne organizacije, predvsem pa delovni kolektivi sami kot celota in vsak posameznik, ustvarijo pogoje za uspešno delo ljudske inšpekcije. Zaključno letno poročilo na zborih volilcev v kolektivu mora dati sliko dela in uspehov, pa tudi vzroke neuspehov ljudskih inšpektorjev v preteklem letu, kar naj omogoči delavstvu pravilno oceno, ki bo gotovo mobilizacijska za najširšo aktivizacijo in pomoč pri bodočem delu ljudske inšpekcije.

Sindikalni sveti in podružnice naj takoj ugotovijo, kako dela ljudska inšpekcija pri njih, da bodo dobili pregled, kaj in kje je treba popraviti in pomagati ter kakšne tovariše naj pri letošnjih volitvah priporočajo za ljudske inšpektorje. B. M.

V Prekmurju je zgrajena nova tovarna eteričnih olj

V Njegovi v Prekmurju je pričela obratovati nova tovarna eteričnih olj, ki se izdelujejo iz borovih in jelkinih storžev. Prvo tovarno eteričnih olj so zgradili združenci v Gornjem Petrovcu in že izdeluje olje. Do konca leta bosta v Prekmurju zgrajeni še dve tovarni za eterična olja in sicer v Gornji Lendavi in v Bukovici. S tem se bo proizvodnja eteričnih olj povečala dnevno za nekaj desetnih litrov.

Pomen in bogastvo naših gozdov

Naše ljudske republike niso v enaki meri bogate gozdov. Največjo gozdno površino ima Bosna in Hercegovina — 2.191.034 hektarjev. Na drugem mestu je Hrvaška z 1.581.627 ha, na tretjem pa je Srbija brez Vojvodine in Kosmeta z 1.309.970 ha. Nato sledi Slovenija s 683.231 ha, Makedonija s 550.722 in Crna gora s 442.472 ha. Gozdna površina Kosmeta znaša 356.487, Vojvodine pa 132.699 ha. Skupno ima Jugoslavija okoli 7.250.000 ha gozdne površine.

Razdelitev gozdov v naši državi ni enaka in to ne samo v horizontalni, temveč tudi v vertikalni smeri. Količina padavin je zadostna za gozdno drevje. Izvzeti so samo posamezni kraji, v katerih je zemlja propustna. Listnate gozdove nahajamo do 1000 in 1200 metrov nadmorske višine. Nad to višino, približno 1500 nadmorske višine, je pas mešanih gozdov. Nad to nadmorsko višino okoli 2000 metrov je pa pas iglastih gozdov.

Gozdovi predstavljajo veliko gospodarsko bogastvo tako za izvoz kot za naše domače potrebe. Zato si naša gozdarska politika prizadeva ne samo, da bi obstoječe gozdove racionalno izkoriščali, temveč skrbi tudi za zasajanje novih gozdov tudi tam, kjer jih prej ni bilo.

Les se uporablja v gradbenstvu, pri gradnji in vzdrževanju železniških prog, v rudnikih, za telegrafске, telefonske in električne vode, pri ladjedelništvu, za graditev manjših mostov, za razne poljedelske stroje in orodje, v raznih industrijskih panogah, za pohištvu, vžigalice, zaboje, sode itd. S suho destilacijo bukovca lesa se dobiva surov očet za proizvodnjo številnih koristnih proizvodov. Iglasto drevje daje celulozo za izdelavo papirja ali se predeluje v umetno svilo, celuloid in drugo. Iz hrastovega lubja se pridobiva tanin, ki služi za strojenje kože in v razne druge namene. Gozdovi dajejo tudi velike količine kuriva.

Posebno važna so gozdna zdravilna zelišča. V preteklem letu so samo v reški oblasti zbrali nad 465.000 kg zdravilnih zelišč. Z zbiranjem je v neposredni zvezi gradnja naprav za predelavo zdravilnih zelišč, da bi tako omogočili proizvodnjo zdravil. Celu v inozemstvu so naša zdravilna zelišča zelo iskana. V pogledu vrst in količin zdravilnih zelišč zavzema naša država posebno mesto. Zaradi njene geografske lege rasteja pri nas dve skupini zdravilnih zelišč: kontinentalnega in mediteranskega podnebja.

Med gozdne proizvode spadajo še kupine, maline, gozdne jagode, šipek, smrekovo lubje, igle, češarki in drugo.

Posebno koristen gozdni proizvod predstavlja borova smola, ki kot surovina služi v industriji papirja, laka, terpentina, mila, paste za čevlje itd. Zato je ministrstvo za gozdarstvo sklenilo, da se ne sme posekati niti eno borovo deblu, ne da bi prej pobrali z njega smolo. Za leto 1950 je plan proizvodnje borove smole povišan za 25.000 kg.

Koristna surovina je tudi borovo lubje, ki služi za impregniranje mrež. Do sedaj borovega lubja nismo pridobivali v velikih količinah, toda v naslednjih letih, posebno v zvezi s smolarjenjem in redčenjem borovih gozdov, predvidevamo pridobivanje večjih količin.

Mobilizirajmo vse sile za spravilo lesa iz gozdov, da bodo naše žage obratovala s polno zmogljivostjo

Tudi v proizvodnji postranskih gozdnih proizvodov ne zaostajamo

Vzporedno z borbo frontovcev in članov sindikatov za kubike lesa, se letos razvija tudi proizvodnja postranskih gozdnih proizvodov, kakor borove smole, eteričnih olj, smrekovega lubja itd. Nekatere stranske gozdne proizvode smo doslej vse preveč zanemarjali. To velja posebno za smrekovo lubje, kjer smo dosegli komaj 5% izkoriščenosti. V proizvodnji eteričnih olj iz smrekovih, borovih in jelkinih iglic pa smo napravili že lep korak naprej. Tu je treba pohvaliti vodstvo Gozdnega gospodarstva v Kranju, ki je z iznajdljivostjo in malimi stroški izrabilo staro, že zavrženo lokomobilo in destilacijske aparate ter jih montiral v posebno potovalno destilacijsko napravo, s katero »potujejo« v osrčje gozdov v surovinske baze svojega področja. Bili so že v Senčurju, zdaj so pri gozdni upravi Jezersko v Predvorju, imajo pa namen namestiti potovalno napravo tik pod Storžič v vzhodni smeri, v višino cca. 1300 m, kjer bo na razpolago dovolj odpadkov vejevja iglavcev za novo proizvodnjo eteričnih olj. Poleg te naprave, ki zasluži vso pozornost, je v Sloveniji še več etalnih destilacijskih obratov, nekaj jih je pa še v gradnji, tako da smemo pričakovati, da bo visoki plan proizvodnje eteričnih olj tudi izpolnjen. Omeniti je treba, da bodo proizvodi tovarne AERO v Celju, ki ta olja dokončno predelava, razstavljani na letošnje zagrebškem velesejmu.

Tudi za smolarjenje so bili v zadnjih letih ustvarjeni pogoji, ki omogočajo večjo proizvodnjo. Že lani so bili organizirani tako zvrsti tečajji za smolarje, da bi posebno mlajše, temeljito strokovno usposobili. Letos se že vidijo prvi uspehi. Plan proizvodnje borove smole je letos sicer zelo visok, dosedanja rezultata pa že dajo slutiti, da bo plan 100% izpolnjen, ne da bi bila pri tem trpela vzgoja in pravilna nega borovih gozdov in nasadov. Za intenzivno smolarjenje so prav v tem letnem času najidealnejši pogoji. Gozdna gospodarstva pa so dosegla še boljše rezultate tam, kjer so pristopili k brigadnemu načinu dela in pri tem je doseglo mariborsko gozdno gospodarstvo na področju gozdne uprave v Slovenski Bistrici visok odstotek planske proizvodnje. Prav tako v Prekmurju, Kranju in drugod. S pravilno organizacijo, priprepanjem ter na osnovi demokratičnega sporazumevanja z interesi samimi, pa je uspelo GG Kranj pritegniti k smolarjenju 75% privatnega sektorja. Na drugi strani pa se privatni sektor, n. pr. na področju OLO Gornja Radgona, brani z izgovorom, da bo postal les neuporaben, da bo brez vrednosti in podobno. Tu bo treba sklicati na OLO sestanke s prizadetimi posestniki, strokovnjaki in zastopniki gozdne gospodarstva ter kmečke posestnike prepričati o koristnosti strokovnega

smolarjenja, saj je vendar znano, da les prav nič ne izgubi na uporabni vrednosti. Najboljši odstotek izrabe je dosegel GG Kranj in sicer povprečno po 1,57 kg na drevo. V procesu pridobivanja smole in pravega izkoriščanja stranskih gozdnih proizvodov pa so zaradi nepoučenosti in birokratskega odnosa delali tudi napake. Razni OLO in njihove uprave za delovno silo posebno v Ptuj in Sežani, niso pravilno razumeli vprašanja izučeni smolarjev, katere so hoteli zamenjati z drugim, nestrokovnim osebjem, seveda pod najrazličnejšimi izgovori. V številnih primerih pa velja graja tudi tistim ljudem, ki ne razumejo ali nočejo razumeti naših prizadevanj in naporov pri izkoriščanju in vzgoji naših gozdov. Mnogi škodujejo tudi zavestno in ponekod pobirajo ali razbijajo smolarne lončke, drugod krajevo želje itd. To pa niso delali samo otroci, za katere starši polno odgovarjajo, temveč tudi odrasli. Tu bo seveda treba odločnih ukrepov proti kršiteljem. (a)

Pačkova tolpa je prejela zaslužno plačilo

Proti koncu maja so varnostni organi polovili zadnje ostanke oborojene tolpe, ki je strahovala poštene ljudi v okraju Celje-okolica, predvsem v Ljubčini, Pristavi, Dramljah, Blagovini in Ponikvi pri Grobelnem. Oborojena tolpa je bila pravzaprav ostanek tolpe, ki je bila uničena julija 1947, katero je vodil Mlakar Dušan, ki je bil zaradi notranjih medsebojnih sporov v tolpi, likvidiran.

Pretekli teden se je tolpa za svoje zločine zagovarjala pred okrožnim sodiščem v Celju. Glavni vodja tolpe je bil komaj 23 let star Laubič Ivan, poznan pod imenom Paček daleč naokrog. Laubič je bil že iz mladosti nagnjen k pustolovščinam. V precejšnji meri se za svoj nesrečni konec Laubič lahko zahvali svojemu botru, soobtoženemu Trbovcu Francetu, ki ga je nagovarjal, naj stopi v tolpo, v kateri je bil Trbovc dejni vodja ter jo postavil na politično bazo.

Večji del grozodejstev te bande izvira iz leta 1947, ko je banda začela napadati in ropati in požigati osnovne forume ljudske oblasti, predvsem krajevne ljudske odbore in kmetijske zadruge. Tolpa se je lotila tudi družin, katere je označevala za komunistične, krađala kolesa, pisalne stroje, radioaparate, obleko, denar in drugo privatno lastnino.

Največ zločinov ima za seboj obtoženi Laubič-Paček, ki je deloma sam, deloma pa kot tolpin kolovodja delal nasilja. Napade je vedno usmerjeval

Problem sindikalnih knjižnic v kranjskem okraju

Ljudska knjižnica okrajnega sveta sindikatov v Kranju je ena izmed sindikalnih knjižnic v Sloveniji, ki se iz leta v leto bolj razvija. Prebivalstvu Kranja nudi v dobro urejeni knjižnici kvalitetne knjige, poleg tega pa je prevzela tudi vlogo organizatorja in strokovnega svetovalca za knjižnice na področju okrajnega sveta sindikatov v Kranju, analizira njihovo delovanje, ugotavlja vzroke slabega delovanja knjižnic.

Tudi knjižnica sindikalne podružnice kamnoloma Kokra uspešno dela, kljub temu, da še nima primerne prostora in da še ni urejena po modernem sistemu. Knjižničar vodi knjižnico z ljubeznijo in razumevanjem in po njegovi zaslugi je začela knjižnica že izpolnjevati naloge javne sindikalne knjižnice in bo v bodoče svoje delo lahko še bolj razvila, ob strokovnem vodstvu ljudske knjižnice okrajnega sveta v Kranju.

V Predvorju v Kranju, kjer deluje več sindikalnih podružnic, so lepo rešili vprašanje javne knjižnice s tem, da so knjižnico sindikalne podružnice Lesnoindustrijskega podjetja izpremenili v javno sindikalno knjižnico, v kateri si izposoja knjige vse prebivalstvo Predvorja in ne samo člani sindikalnih podružnic.

Tudi manjše sindikalne podružnice, raztresene na področju okrajnega sveta Kranj, imajo knjižnice, kot na primer sindikalna podružnica opekarni Bobovk in oljarne Britof. Ti dve knjižnici ne delujeta povsem uspešno, ker je prejšnja knjižničarka knjižnico v opekarni Bobovk precej zanemarila in se je zaradi nezadostne evidence izgubilo nekaj knjig. Obe knjižnici bo potrebno organizacijsko utrditi in ju spremeniti v javni knjižnici.

Primer ljubezni do knjižnice in neprestane skrbi za knjižnico nam nudi sindikalna podružnica Tovarne industrije bombanih izdelkov v Kranju, ki skrbi za nabavo novih knjig, primernega prostora in tudi za pravilno izbiro knjižničarja. Tudi statistika izposojenih knjig dokazuje, da je sindikalna podružnica upravičena, da obrzdi knjižnico, ki jo vodi s tako ljubeznijo. Vendar bo knjižnica kmalu postala premočna za kolektiv dvesto ljudi. Dolžnost sindikalne podružnice je, da prouči možnosti, kako naj bi se knjižnica izpremenila v javno knjižnico Tovarne IBI.

V Kranju pa imamo poleg dobrih sindikalnih knjižnic tudi knjižnice pri sindikalnih podružnicah (na primer: knjižnica sindikalne podružnice Barvarne »Zvezda«, knjižnica sindikalne podružnice podjetja »Obutev«, knjižnica sindikalne podružnice Lesnoindustrijskega podjetja in sindikalne podružnice »Projekt«, ki so v glavnem še neurejene. Kljub temu, da sindikalne podružnice ne skrbijo za knjižnico in kljub temu, da imajo člani teh knjižnic možnost, da si izposojajo knjige v javni sindikalni knjižnici v Kranju, nočejo oddati knjig v zbirni center. Takšen odnos, posebno pri sedanjem pomanjkanju knjig, je nepravilen.

Knjižnica sindikalne podružnice zdravilišča Golnik v glavnem dobro deluje. Potrebno je le, da pozivi svojo knjižnico založo z novimi knjigami in da prestavi iz zdravstvenih razlogov knjižnico izven zdravilišča.

Knjižnica sindikalne podružnice tovarne Inteks nudi primer, kako se knjižnica kljub močnemu kolektivu in kljub stalni materialni podpori ne more razvijati, zaradi stalne menjave knjižničarjev.

Knjižnica sindikalne podružnice Tiskanina je že lepo delovala. Zadnje čase pa zivotari, ker se knjižničarji neprestano menjavajo in ker je knjižnica nastanjena v neprimerem prostoru. Dolžnost upravnega odbora podružnice bi bila, da dokončno odstrani te napake in da po možnosti prestavi knjižnico v neposredno bližino tovarne.

Naj omenimo še vprašanje Ljudske knjižnice v Stražišču, izrazitem delavskem naselju Kranja. Ker knjižnica zaradi različnih vzrokov ne izpolnjuje svojih nalog, kakor bi jih morala, je hotel okrajni svet v Kranju prevzeti knjižnico in jo spreveti s potrebnimi sredstvi. Mestni ljudski odbor v Kranju pa se je temu uprl in še do danes ni ničesar podvzel za poživitev te knjižnice.

Dotaknili smo se nekaterih vprašanih sindikalnih knjižnic v Kranju in bodo lahko knjižničarji ostalih sindikalnih knjižnic pri okrajnih in krajevnih svetih ter upravni odbori sindikalnih podružnic črpali iz teh primerov nekatere smerice pri reševanju vprašanih knjižnic na njihovem področju. S. M.

„DELO“ — druga številka

Pred nekaj dnevi je izšla druga številka »Dela«, glasila Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije, ki vsebuje tri važne članke. Prvega, z naslovom »Novi zakoni o socialnem zavarovanju važna pridobitev naše ljudske revolucije«, je napisal Tomo Brejce. V njem razčleni kapitalistično socialno zavarovanje v bivši Jugoslaviji, nato pa preide na naše novo socialno zavarovanje, ki je najnaprednejše na svetu in tudi najbolj socialno, ker nosi stroške zavarovanja država sama in zato izda povprečno dnevno 38 milijonov dinarjev v ta namen.

Rudi Januha nadaljuje in končuje članek »Italija po drugi svetovni vojni«, v katerem zaključuje, da politična linija KPI ni koristila in ne koristi interesom italijanskih delovnih množic, temveč jih je samo demoralizirala, vzbujala upravičeno nezaupanje v vodstvo stranke in s tem v socializem sploh ter razbijala enotnost delavskega razreda. To so seveda izkoristili italijanski voditelji države, kar je dobilo obliko v vprašanju tržaškega ozemlja.

Tretji članek »Pet let Organizacije združenih narodov v luči mednarodnih

nasprotij«, je prispeval Anton Vratuša. Članek ima dva dela. V prvem delu prikaže avtor vse razvoj mednarodnih odnosov od zaključka druge svetovne vojne do današnjih dni, v drugem delu pa ocenjuje uspehe in neuspehe Organizacije združenih narodov do sedaj. Raztolmači tudi vlogo Sovjetske zveze, ki se bori le za vplivna področja, ne pa za enakopravnost velikih in malih narodov in zmago socializma v svetu. Naša jugoslovanska stvarnost in naša dosledna politika miru doma in v mednarodnem merilu, pravi avtor, odpira oči poštenim in miroljubnim očem na vzhodu in zapadu. Vedno bolj so številni ljudje, ki obsojajo Sovjetsko politiko in »sovjetski mir«. In ker listina Organizacije združenih narodov postavlja za cilj doseči dejansko enakopravnost in nedeljni mir, so demokracije množice proti tistim, ki hočejo to organizacijo spremeniti v nadvlado velikih nad malimi narodi.

V rubriki »Kritika« pa je Jože Potrč v članku »Oblika kritike kot si jo želimo« odgovoril na kritiko Rozentalove knjige »Marksistična dialektična metoda« in podal nekaj novih misli in vzpodbud za objektivno diskusijo in konstruktivno kritiko.

VESELI TEATER

Na pobudo Poverjeništvu za kulturo in umetnost MLO je bil pred nekaj meseci tudi v Ljubljani ustanovljen Veseli teater, h kateremu so kot sodelavci pristopili znani naši režiserji in igralci, kakor F. Frelih, P. Kovič, B. Podkrajšek, F. Mišineki-Ježek, Bajc, Kovičeva, Stritarjeva, Bojčeva, Zupan itd., ki so s tem dali jamstvo, da bo veseli teater dosegel svoj cilj: s smehom kazati resnico.

Cilj Veselega teaterja je, da v satirični ali vsaj v veseli, razposajeni obliki prikazuje vse majhne in velike stvari, ki se gode v svetu in pri nas, v tleh obliki šiba napake, opozarja nanje, razkrinkuje vse, kar je napak, s tem pa prikrito gradi in vzgaja, saj je vendar humor tisti, ki najde pot prav v vsako srce. Prav zato morajo biti telesi sodobni, aktualni, udarni in jih je treba sproti dopoljevati, zastarelo izločati, novo dodajati, tako da je Veseli teater živa, hudomušna slika sveta, v katerem živimo vsak dan.

Te dni je »Veseli teater« nastopil s prvim svojim programom. Po uvodni pesmi so se začeli vrstiti razni prizori iz našega življenja, kakor čakanje pred trgovino, ljubezen v parku, okrepčena z našim aktivističnim izrazoslovjem, birokratsko štedenje papirja, s katerim se v resnici papir raspavaja, prihajanje diverzantov iz vzhoda in zapada v Jugoslavijo itd., slišali smo šale in kuplete, na koncu pa nas je teater presenetil z raznimi opernimi arijami, združenimi v enodejansko parodijo. Vmes je nastopal konferencier, ki je povezoval točko s točko in tako ustvaril z vsemi prizori eno samo celoto.

Sporod še ni bil na višku. Prav lahko bi pogrešali n. pr. prizor »Vaške straže«, ki je povsem brez vsebine, dasi podan z dobro karakterno komiko, odpada bi lahko pesem »Ali vam je ta pesmica všeč«, nekaj neplodnih šal je bilo tudi odveč, vendarle je le predstava dosegla svoj cilj, za kar gre pohvala predvsem režiserju in igralcem. B. Podkrajšek je kot povezovalce kar dober, vendarle se mu še tu in tam zatakne, zato marsikatera duhovitost zgubi na svoji ostrini.

Po vsem tem je jasno, da se je Veseli teater — čeprav še skromno — dobro vpeljal in prav gotovo je, da bo s takim ansamblom od programa do programa napredoval, posebno še, če bo stalno spremljal od predstave do predstave — vsa naša in tuja dogajanja in pritegnil ne samo naše književnike, temveč najširše ljudske množice, iz katerih izhajajo največje bogastvo resničnega humorja in kritike. J. K.

Tudi njim petletka uspešno teče

Po dolini Soče se vali težak dim in opozarja na industrijo v Anhovem, kjer izdelovalci cementa in salonita vztrajno ter požrtvovalno izpolnjujejo svoje naloge petletnega plana.

To dokazuje 119 udarnikov, katere so proglasili 11. julija, do konca leta pa se bo to število lahko še podvojilo in celo potrojilo, saj so v Anhovem številni delavci, ki izpolnjujejo pogoje za dosego udarniškega naslova, le proglaševanje je doslej nekam šepalo. Anhovska tovarna pa je znana tudi po svojih racionalizatorjih, ki so mnogo prispevali k nemotenemu delovanju tovarne, vendar še doslej niso prejeli zasluženega priznanja in to največ zaradi birokracije in upajmo, da se bo sedaj, ko je tovarna prešla iz zvezne v republiško upravo, to pospešilo.

Poleg številnih drugih racionalizatorjev in novatorjev, ki so uvedli v tovarni pomembne novosti in racionalizacije, moramo omeniti racionalizatorja Pilata Franceta in Blažiča Jožeta, mehanika, ki sta izdelala tovarni strožnico, s pomočjo katere sedaj sami izdelujejo ležaje, brez katerih tovarna ne bi mogla obratovati, kajti ti ležaji so sestavni del mlinov za lator, ki je osnovna surovina anhovske tovarne. Pilat in Blažič sta sama prišla na zamisel, da bi izdelala strožnico, uprava tovarne jima je dala možnosti za izdelavo in tako jim je prihranjenih za nekaj milijonov lir deviz, katere bi morali plačevati za ležaje, če bi jih morali še nadalje uvažati. Zaradi požrtvovalnosti teh dveh racionalizatorjev so se v anhovski tovarni v tem pogledu osamosvojjili in zato je treba storiti vse, da bosta požrtvovalna delavca prejela zaslužen naslov in nagrado.

Odkar imajo v tovarni uveden brigadni način dela in z odločami postavljene brigadirje, ki razumejo pomen brigadnega načina dela, dosegajo povsod lepše uspehe, pri ekspeditivnosti pa takšne, kakršnih do uvedbe brigad nikoli niso. Danes odpremi brigada 6 ljudi 15 vagonov cementa. Pri delu so povezani in si tovariško pomagajo. Med nakladalci cementa so 3 udarniki in to Suligoj Ivan, Golja Ludvik in Bajt Anton, ki so v juniju naložili največ cementa.

Pri rezanju salonita, kjer je treba na rokah prenašati do 40 kg težke kose, dela trikatna udarnica Valentincič Jožeta, ki je poznana kot neutrudna delavka. Vsega imajo 35% ženske delovne sile, ki je zaposlena največ v oddelku salonita.

V kamnolomu lomijo lator na nov način, imenovano lračni sistem, ki je zelo racionalen, saj so z njim prihranili 20 ljudi, pospešili, olajšali in pocenili proizvodnjo, ker je delo bolj mehanizirano. V kamnolomu je najboljša brigada Perleta Jožeta, ki stalno presega normo. Iz kamnoloma odpremi lator v vertikalni droblec, potem pa po žicnici v tovarniški silos. Preden gre v peči, ga zdrobijo mlini za lator. Dobra stran novega načina kopanja latorja je, da tovarni sedaj nikoli ne primanjkuje latorja, kot je bilo to včasih, zlasti ob slabem vremenu.

Pri peči delajo brigade brigadirjev Konjelica Feliksa, Boršnika Ivana in Boltarja Mihaela, ki dosegajo najlepše uspehe.

Iz peči pride žgana masa, imenovana klinker, ki ga dalj časa pustijo v bunkerju, da se strdi in ohladi, nato pa ga zmeljejo v fin prah — cement. Pri mlinih za cement se odkljuje po vstnem delu Stucin Stanislav in Gabrijelčič Rudolf. Brž ko je klinker zmeljet, je torej cement tu, le spakirajo ga še, nato pa razpošljejo v vse kraje naše domovine kot neobhodno potreben gradbeni material za velike objekte naše petletke.

Tovarni res primanjkuje delovne sile, vendar zavedni kolektiv ne dopušča, da bi zaradi tega trpel plan. To najlepše dokazuje dejstvo, da so polletni plan častno in predčasno izpolnili. Pri klinkerju s 24%, cementu 11% in odpravi z 2% presežkom. Do 29. novembra pa bodo izpolnili letni plan, tako so obljubili.

K uspehom je precej prispevala disciplina, ki je v anhovski tovarni na splošno dobra, le oddelek za salonit jo bo moral še izboljšati. Sindikalna podružnica pa bo morala nujno poživiti kulturnoprosvetno delo, da bodo čimprej izginili vsi sledovi zaostalosti med delavstvom, ki je dediščina dolgoletne fašistične okupacije.

Tovarna tudi na mladi kader ni pozabila, saj vzgaja 46 učencev v gospodarstvu, ki imajo devno po 4 ure teoretičnega in 4 ure praktičnega pouka. Med učenci se jih največ usposablja za mehanike, električno stroko itd.

Izvojevali smo novo veliko zmago

Z dograditvijo zadnjih kilometrov avtoceste »Bratstva in enotnosti« je naša mladina izbojevala doslej največjo delovno zmago. Delo, ki ga je opravila v dveh letih, je bilo združeno s številnimi napori, ki pa so jih tisoči mladih ljudi premagovali z največjo požrtvovalnostjo in visoko socialistično zavestjo. Tako je v času graditve avtoceste Beograd—Zagreb sodelovalo pri delu nad 350.000

mladincev v 710 brigadah. Mladini iz naših tovarn, mest in vasi je tokrat izdatno pomagala tudi mladina iz Jugoslovanske armade, saj je pri gradnji nasipov, cestišča ter raznih drugih delih sodelovalo nad 70.000 mladih pripadnikov naše armade.

Na avtocesti »Bratstva in enotnosti« so mladi graditelji izkopali, premetali in prevozili 11.300.000 kub. metrov zemlje.

Delo na avtocesti

mladincev in mladink. Zgradili so 382 km dolgo asfaltirano, betonsko in kockano cestišče. Pri teh delih je samo leta 1948 sodelovalo nad 439 mladinskih delovnih brigad s 77.000 mladinci in mladinkami. Lani se je število sodelujočih mladine še povečalo.

Na posameznih gradbiščih pa je de-

V Sostrem pri Ljubljani je bila proslava osme obletnice Tomšičeve brigade

14. julija 1942 je bila ustanovljena I. slovenska narodnoosvobodilna udarna brigada Toneta Tomšiča.

V počastitev tega zgodovinskega dogodka, ki bo zapisan z zlatimi črkami v zgodovini slovenskega naroda, je bil leto prirujen partizanski tabor v Sostrem pri Ljubljani, katerega so se poleg številnih, še živčih borcev Tomšičeve brigade, udeležili tudi naši državni in partijski voditelji, med njimi sekretar Politbiroja CK KPJ in podpredsednik zvezne vlade tov. Edvard Kardelj, prvi komandant glavnega štaba NOV in POS ter član Politbiroja CK KPJ tov. France Leskošek-Luka, prvi politikomisar Glavnega štaba NOV in POS in sekretar CK KPS tov. Miha Marinko ter člani CK KPS Lidija Sentjurčeva, Ivan Maček in drugi.

Na partizanskem taboru v Sostrem je govoril tudi tov. France Leskošek, ki je poudaril, da smo s samostojno politiko, ki smo jo vodili že v času NOB, prihajali v neskladje z voditelji Sovjetske zveze. Ker jim nismo bili pokorni, so nam očitali, da smo jim zasadili nož v hrbet. Tov. Leskošek je tudi opozoril na naše sedanje naloge in dejal, da moramo biti enotni in hladnokrvni ter v vedni pripravljenosti braniti domovino pred komur koli, ki bi poskušal prestopiti naše meje. Hkrati pa je poudaril, da je treba tradicije narodnoosvobodilne borbe še nadalje popularizirati, tako da bodo naši ljudje znali ceniti napore in žrtve za našo osvoboditev.

Dve plati razvoja keramične industrije v Libojah

Industrija keramike v Libojah je izredno pomembna zlasti zato, ker je po obsegu prva v državi in je v svoji proizvodnji popolnoma samostojna, neodvisna tako v pogledu surovin in vsega, kar je potrebno za njeno pravilno delovanje.

Od leta 1945 do danes so se notranji in zunanji videz ter obseg tovarniških objektov popolnoma spremenili. Izporditje, ki naj bi predstavljala tovarno, je vstala obnovljena stavba, sezidani so

Pri odkrivanju površinske plasti pa so morali nakopati in prevoziti približno 4.300.000 kubičnih metrov zemlje. Temu moramo prišteti še zemeljska dela

Poslednji udari Pismo z avtoceste »Bratstva in enotnosti«

... Naša brigada je prišla na avtocesto šele k zaključnim delom. V brigadi nas je precej, ki smo delali na mladinskih progah, dva sta sodelovala celo pri gradnji proge Drač—Elbasan. Z nami je tudi samietni referent čete, naša Mara, bila je z nami na progi Samac—Sarajevo. Hočem Ti povedati tole: z vsemi močmi delamo na našem podolgovatem gradbišču. Dež nas je lanske jeseni zelo motil. Veter je zavijal okrog barak. In koliko blata je bilo tukaj! Barake so se takoj napolnile z ilovico. Toda odkar gre za zadnje metre, ne gledamo na čistočo, kakor prej. Cesto moramo čimprej zgraditi.

Lanske jeseni so nam prišli v pomoč tudi frontovci. Sami starejši. Kar nekam čudno jih je bilo videti med mladino. Toda, ko so dobili delovne obleke, smo si bili prav enaki. Ob večerih smo plesali skupaj.

Jeseni je bilo najtežavnejše pri Kutini. Sem so prišli na delo mladinski funkcionarji kajti drugod je že gotovo. Tukaj je močno zašepalo. Delali smo dan in noč.

Naj ti povem kaj o naših. Mara dela sedaj v naši četi. Spominjam se nekega poznovesnega mrzlega dne. Iz pete čete so se sredi noči spomnili da jim je mrzlo in so se hoteli s plesom segreti. Vstali so, vzbudili harmonikarja. Ta jim je zaigral. Brigadirji so z vso silo zaplesali med barakami. Komandant se ni jezil. Spominjam se, kako je imela Mara neko dolgo oblačilo. Videti je bila kakor dedek Mraz.

Brigadirji se bodo spomnili, da jim kava ob vročini ni preveč ugajala. V pozni jeseni pa so jo komaj čakali. Zjutraj, ko je bilo še vse sveže, rosno in mrzlo, se je iz kotla toplo kadilo. Brigadirji se pogrejejo s kavo. Tako takrat je bilo mrzlo le nekaj trenutkov, potem,

novi prostori z veliko pečjo za žganje stranišnih školjk in drugih izdelkov, zgrajeni so novi bazeni za gmoto, postavljeni je moderno veliko skladišče za izdelke, dograjena je nova garaža z mehnično in mizarsko delavnico. V lanskem in letošnjem letu je vzdignjena nova, velika, nad 120 metrov dolga hala, v kateri dograjujejo nad 90 metrov dolgo prodorno peč. Obrat je dobil ogromen obseg. Zaradi velikih zahtev in potreb po novih proizvodih za našo industrijo se planske naloge tovarne iz leta v leto večajo, to pa zahteva novo in novo delovno silo. Nastaja problem stanovanj. V letošnjem letu bo rešeno najnujnejše, vendar še vedno ne zadovoljivo.

Tovarna raste, v njej ustvarjajo nove proizvode. Delovni kolektiv ima vse pogoje, da bo lahko v nekaj letih pokrtil potrebe. Tu se vzgajajo tudi kadri iz drugih republik, da bodo pridobljeno znanje prenesli v nove tovarne po domovini in s tem pomagali pri izpolnjevanju planskih nalog.

Take zahteve in tak razvoj zahtevajo od vodstva in sindikalne podružnice mnogo naporov, da se ustvarijo delovni pogoji, ki bodo zagotovili tudi dobre delovne odnose. Sindikalna organizacija in bodoči delavski svet bosta imela v tej smeri še polne roke dela. V tovarni je še veliko pomanjkljivosti, nimajo pitne vode, za številne zaposlene delavce in delavke niso uspeli urediti niti umivalnice, da o kopalnici, ki je v tem obratu sama po sebi razumljiva, ne govorimo, niso poskrbeli za potrebna primerna stranišča, higienski kotiček, za garderobne omarice in še vedno ni rešeno vprašanje čistoče in ventilacije delovnih prostorov. Vsa ta vprašanja nujno zahtevajo, da se jih vodstvo nemudoma loti.

v obsegu 20.000 kub. metrov, ki so jih mladinci opravili pri regulaciji kanalov, rek, gradnji nadvozov, podvozov itd. Tako so v času gradnje največjega objekta Titove petletke mladi ljudje prekopali, prevozili in premetali nad 17.000.000 kub. metrov materiala. Samo iz te zemlje bi lahko napravili 400 km dolg, 20 m širok in 2 m visok zid. Nadalje so mladinci in mladinke pri gradnji avtoceste zgradili 773 mostov, podvozov, nadvozov itd. Omeniti je tudi viadukt pri Novski, ki je dolg 155 m in ima 14 odprtih, ter most na Bosutu, dolg 140 m.

Za dosežene uspehe je bilo pri gradnji avtoceste »Bratstva in enotnosti« proglasenih nad 70.000 udarnikov in udarnic. Pri delu na avtocesti je samo leta 1948 sodelovalo nad 1500 mladincev in mladink različnih narodnosti iz vseh kontinentov sveta, ki so prišli iz 16 držav. Gradnja avtoceste »Bratstva in enotnosti« je bila hkrati tudi velika šola naše mladine, saj se je iz številnih gradbišč vključilo v našo lahko in težko industrijo nad 15.000 mladih zidarjev, šoferjev, gradincev.

Leta 1948 se je nad 3350 mladincev in mladink v tečajih usposobilo za kinoperaterje, knjižničarje, fizikulture voditelje, zborovodje, dramske referente in predavatelje predvojaške vzgoje. V času gradnje avtoceste Beograd—Zagreb je tudi nad pol milijona mladincev in mladink osvojilo fizikultureni znak.

Naša mladina je s predčasno dograditvijo avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« dokazala, da hoče še nadalje uspešno sodelovati pri graditvi socializma v naši državi ter pri tem izkoristiti pridobljene izkušnje na gradbiščih in delovnih avtocestah, s katerimi bo prispevala k izpolnjevanju planskih nalog v naših delovnih kolektivih.

ko smo začeli delati, smo se segreti. Le da ne bi takrat toliko deževalo! Dež nam je odvzel cele tedne! To je vzrok, da nismo mogli dokončati ceste v prvem roku.

Nekega deževnega dne nam je izlirila lokomotiva. Eh, to je bilo tekanja. Lokomotiva se je vedno bolj pogrezala v ilovico. Strojevodja je klel, a nič kaj pametnega ni znal povedati. Potem je naša četa vzela dolge hlode. Potisnili smo jih hoteli pod stroj, toda tam ni bilo prostora zaradi velike gmote ilovice. Najprej je bilo treba odpraviti gmoto blata, kar pa je bilo nevarno, ker se je lokomotiva vedno bolj nagibala na stran. Potem je naš Miha slopil k lokomotivi, se po trebuhu pripeljal skoraj podno in z majhno lopato razkidal ilovico. Podložili smo hloed in dvignili. Toda jo še ni bil konec: druga skupina je dvignila drugi konec in po dolgem času smo vendar uspeli dvigniti lokomotivo na tir.

Tudi ponoči smo delali. Gradili smo most. To je bil zadnji most na avtocesti. Ob priliki je prišel k nam komandant sekijskega štaba in nam položil na srce nekaj tehtnih besed. V nekaj besedah: od tega mostu je odvisen nadaljnji uspešen potek gradnje.

Delali smo v izmenah. Ponoči so brlele pri mostu karbidovke. Okrog nas je bila sama ravnina. Od daleč je bilo videti avtocesto, kakor dolga ravna nit seka Slavonijo. Njive so bile jeseni puste. Samo koruzna strelba so se upogibala v jugovzhodnem vetru. Ko smo delali ponoči, smo videli vlak na progi Beograd—Zagreb. Ko smo se neke noči greli okrog ognja, je Mara dejala, kako bi bilo prijetno sedeti v toplem vagonu z mehkiimi sedeži. Saj veš, kako je rada vedno sanjarija... Vlak bi peljal skozi Slavonijo, Srem, na streho bi deževalo, okna bi se rosila, bilo bi toplo, vlak pa bi se vedno bolj bližal Beogradu. Tam bi nas dočakala delegacija: »Pozdravljeni, pozdravljeni, graditelji avtoceste!«, bi nam čestitali. Potem bi nas sprejel Tito. Dejali bi mu: »Evo, dragi Tito, zgradili smo veliko reč, zvezati smo z gladko cesto Zagreb z Beogradom. Sedaj bo lepo...« In Tito bi potem odgovoril: »Ponosen sem na svojo mladino, pred vsem svetom sem ponosen, verjemite mi!« in bi Mari stisnil roko... Eh, kar vsem nam okrog ognja je postalo topleje, ko je tako pripovedovala svoje sanje. Pomislil sem: ta bi bila pa dobra pisateljica, knjige bi pisala.

No, na mostu ni bilo nič kaj prijetno. Sprva smo pogrešali motorni mešalec za beton. Takrat smo kar z lopatami prevračali. Nekaj tednov je pihal toč motčan veter, da je kar cement odnašal. Polne oči smo ga imeli. Vendar eno držim: čim težje je delo, čim napornejša je, čim več je težav, tem upornejši duh raste v naših brigadirjih. Čim bolj pihava veter, tem glasnejši so naši vzkliki; pojemo, bratec, da nas je shišati vzdolž vse avtoceste.

Nekoč smo pritisnili premražene prste na posodico s toplo kavo. Danes je drugače. Zaradi velike vročine okrog pol dneva vse delo poneha. Tukaj tako pripetka, da ti glavo razbela. Vsi smo zagoreli. Toda iz dneva v dan je pri nas borba bolj mrzlična. Po tolikih napornih dneh, neprespanih nočeh, bo vendarle enkrat avtocesta zvezana. Gradimo zadnje kilometre.

Se nekaj dni, prijatelji. Veliko stvar smo zgradili. Zdaaj, ko se peljemo z avtobusom po široki avtomobilski cesti skozi godove, skozi Srem proti prestolnici, ne morem verjeti lastnim očem. Ali smo zares to mi, mladina, zgradili? Resnica!

Ni več nimam povedati. Samo še to: prijetno nam je pri sreči, da smo zgradili avtocesto »Bratstva in enotnosti!«

Kako smo gradili tri počitniške domove v Rovinju

Kaj zmoreta dobra organizacija in pravilno razumevanje kolektivov za potrebe delovnega človeka, dokazuje zelo zgovorno že uspeša akcija, ki so jo izvedli slovenski železničarji iz vseh kolektivov službe za vzdrževanje proge pri obsežnem popravilu in dovršitvi treh počitniških domov v Rovinju.

V tem prijetnem mestecu na zapadni obali Jadrana smo železničarji zastopani že od nekdanj z lično postajico in nekaj tiri in tako nam je dohod tjakaj — čeprav ni kratek — bolj priročen kot drugam na morje. Ko smo tako sprva porredkoma, pozneje pa z merom v večjih skupinah zahajali tjakaj, se je sama po sebi rodila misel, da bi bilo treba vendarle poiskati stireho za daljše bivanje, morda kar za počitnice ob morju. Prvi so od teh misli prešli k dejanjem naši signalci, ki so si že leta 1948 preuredili manjšo stavbo sredi mesta in v njej skromno, toda zadovoljno preživljali svoje dopuste, Seveda prostora je bilo malo — komaj za dvajset ljudi.

Letos je bilo za v Rovinj že več želja. In tako se je dvignil drug močnejši kolektiv za vzdrževanje proge. Še v trdi

Najlepši dom železničarjev v Rovinju

zimi je izdelal načrte za tako akcijo in povabil vse članstvo, naj pomaga, predvsem s prostovoljnimi delom, hkrati pa tudi s prostovoljnimi denarnimi prispevki za približek delavcem na gradbiščih bodočih domov. Odziv je bil presenetljivo dober. Po približni bilanci je bilo na teh delih od januarja t. l. dalje od 150 do 200 delavcev, ki so opravili skoraj 30 tisoč ur prostovoljnega dela v vrednosti nad pol milijona dinarjev. Pa tudi akcija prispevkov je vrgla lepo vsoto, nad 90 tisoč dinarjev, s katerimi so graditelji krili najbolj kritične izdatke za delo na terenu. Vsi, ki jim je bila poverjena naloga, naj do sezone opravijo te hiše v obratovanje, so se zavzeli z vsem poletom. Med njimi so bili tudi taki, ki so storili več, kakor so bili dolžni. Med temi je treba omeniti več zidarjev in tesarjev, prav tako pa tudi nekatere njihove deseterje in ožje tehnično vodstvo. Načelnik Varoga Janez, ki je bil duša vse te akcije, nam je med temi imenoval delavce: Kajfca Franceta iz Ptujca, Ciglenjaka Ivana iz Poljčan, Medveda Antona iz Zidanega mosta, Kačarja Karla iz Ljubljane, Plevla Venceslava iz Zidanega mosta, Počočnika Jožeta iz Siske itd. Kot deseterja eta se najbolj izkazala Begočič Niko in Jenko Anton, tehnična dela na gradbišču, predvsem pa skrb za material — pa so bila poverjena nadzornikom Mlakarju Albinu in Debenjaku Vladu, ki sta prav tako z veliko požrtvovalnostjo in iznajdljivostjo premagovala vse težave.

Pred kratkim so bili novi trije domovi izročeni svojemu namenu. Prostora v njih bo — skupno s prejšnjo zgradbo, ki so jo že imeli signalci — za približno 100 do 120 oseb. Najlepša zgradba, ki je vidna daleč po vsem Rovinju in je bila adaptirana najtemeljiteje, je na takšnem mestu, da bo mogoče okrog nje dograditi še vrtili, na katerem bo pozneje tudi oder za večerne prireditve, kjer se bodo lahko vsak večer sestajali vsi železničarji, ki bodo preživljali svoj dopust po domovih v Rovinju. Kakor so se dogovorili v odboru, bodo domovi v kratkem dobili svoja imena po nekaterih najzaslužnejših železničarjih-borcih, ki so v času narodnoosvobodilne vojne žrtvovali svoje najdražje za zmago nad okupatorjem.

Mirno mestecu Rovinj bo odlej vsako poletje imelo svojo stalno kolonijo železničarjev iz območja ljubljanske direkcije, ki bodo preživljali svoj zasluženi dopust na morju, hkrati pa tamkaj časoma navezovali vedno zivahnejše stike z doma čim delovnimi ljudmi ter tako utrjevali bratstvo in enotnost treh narodov na tem lepem kraju našega Jadrana in se medsebojno krepili v skupnih naporih za čim odločnejšo in čim hitrejšo pot v socializem. S. L.

Urejuje uredniški odbor. — Glavni urednik Tone Sellškar. — Uredništvo telefon 45-33 in uprava telefon 49-70, Masarykova 14-II v Ljubljani. — Izdaja vsak petek. — Mesečna naročnina dln 15.— Štev ček. polnočnice 604-90603-9. — Tiska tiskarna »Ljudsko pravo« v Ljubljani.